

Hyvä vesitalous varmistaa sadon ja vähentää valumia vesistöön

Hyvän vesitalouden saavuttaminen vaatii välillä isoja toimia pellolla. Jankkurointi avaa kanavia kylvökerroksen alapuolelle, tasauslanauksella hankalat notkopaikat poistuvat ja salaojan tukokset poistetaan huuhtelulla.

Tuottavassa pellossa maan rakenne ja vesitalous ovat kunnossa ja ravinnevalumat vesistöön jäävät vähäisiksi. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Pro Agria Länsi-Suomen järjestämissä koulutustapahtumissa Vahdolla ja Paimiossa esiteltiin keinoja ja laitteita, joilla pellon vesitaloutta ja kasvukuntoa voidaan parantaa.

Jankkurilla avataan juurille ja vedelle uusia kanavia

Vahdon tilaisuudessa esiteltiin, miten MTK-Vahdon hankkima yhteiskäyttöjankkuri toimii. Jankkurilla pystytään purkamaan pellon tiivistymää kylvökerroksen alapuolelta. Jankkuroinnissa on tärkeää, että työ tehdään kuivana aikana, muuten maa tiivistyy ja hyöty jää saamatta.

Pro-Agria Länsi-Suomen nurmentuotannon huippuosaaja Jarkko Storberg suosittelee kylvämään heti jankkuroinnin perään pellolle syväjuurista kasvia, esimerkiksi syysrapsia tai ruista.

– Silloin jankkuroinnin teho saadaan parhaaksi mahdolliseksi, Storberg sanoo.

Nurmilla jankkuroinnista on myös apua, kun maa on tiivistynyt. Jankkurilla saadaan läpäistyä tiivis kerros ja siten juurille avautuu uusia kanavia. Kun juuristo pääsee maan syvempiin kerroksiin, hiilensidonta ja vesitalous paranevat.

– Kasvit pääsevät paremmin hyödyntämään kuivina kausina pohjakosteutta ja märkinä kausina vesi pystyy paremmin menemään salaojiin, Storberg selventää.

Jankkurointi tehdään viljapelloilla yleensä puinnin jälkeen, kun maa on kuiva. Nurmilla sitä voi tehdä ympäri vuoden, kunhan maa on kuiva. Nurmen jankkurointiin soveltuu parhaiten sellainen jankkurimalli, mikä rikkoo pellon pintaa vain vähän.

MTK-Vahdon hankkima jankkuri ja sen käyttö kiinnostivat maanviljelijöitä.

Jankkureita on erilaisia. Vahdon jankkuri muokkaa pintaa vain vähän, jolloin se sopii myös nurmien jankkurointiin kesken kasvukauden.

Vanhat salaojat kaipaavat huoltoa

Salaojat eivät toimi ikuisesti. Putkistoon voi kertyä maa-ainesta, joka pahimmillaan pysäyttää vedenkulun. Lounais-Suomen peltoja salaojitettiin runsaasti 60- ja 70-luvuilla. Nyt ne ovat siinä iässä, että huolto tulee usein tarpeeseen.

Salaojahuuhtelu tarvitsee paljon vettä.

Salaojan huuhteluun valmistettu laite on aika harvinainen näky pelloilla, mutta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Pro Agria Länsi-Suomen koulutustilaisuudessa se teki työtään. Huuhteluun tarvitaan huuhtelulaite sekä paljon vettä.

Iso vyyhti taipuisaa putkea työnnettiin hiljalleen salaojaan purkupään kautta. Laitteen vieressä oli iso tankkikärry, josta pumpattiin vettä putkeen. Hyvällä tuurilla tukos löytyy ja vesi huuhtelee sen pois. Välillä tarvitaan järeämpiä toimia pellon vesitalouden parantamiseksi.

ProAgrian luomuasiantuntijan Heikki Ajosenpään mukaan 60-luvulla salaojia tehtiin pelloille usein liian vähän ja nyt olisi hyvä täydentää ojitusta. Jos pellon rakenne ei ole kunnossa, on todennäköistä, että pintavesi ei pääse riittävän hyvin laskeutumaan salaojaan. Silloin sadevesi valuu pintaa pitkin ojaan ja arvokkaita ravinteita valuu vesistöön.

Tasauslanauksella poistetaan notko pellosta

Peltolohkolla oleva notko tuottaa yleensä heikosti satoa, sillä sateen jälkeen notkosta tulee helposti lammikko. Keväällä notko on kylvöjen alkaessa yleensä märkä ja sen yli ajaessa kohta tiivistyy entisestään.

– Huono paikka tulee aina vaan huonommaksi, jollei sille tee korjaavia toimenpiteitä, muistuttaa Heikki Ajosenpää ProAgria Länsi-Suomesta.

Notkon poisto vaatii työtä ja tekniikkaa, mutta usein tasauslanaus kannattaa tehdä. Paimiossa sitä havainnollistettiin maataloustuottajille.

Tasauslanaus aloitetaan mittauksella, jotta pellon korkeus saadaan tarkasti selville koko lohkolta. Kartoittamisessa pelto ajetaan läpi kymmenen metrin välein ja kone mittaa korkeuspisteitä GPS-tekniikan avulla.

Tasauslanaus tarvitsee paljon tietoa pellon pinnasta, hyvät suunnitelmat ja vahvan traktorin lanan vetäjäksi.

– Kone laskee, että miten sitä vettä kertyy tiettyyn paikkaan ja mistä se pääsee pois. Siitä on kiistatta hyötyä ja se avaa uusia mahdollisuuksia saada pintavesi muotoilulla hallintaan, Ajosenpää vahvistaa.

Kun kartta on tehty, se viedään koneelle ja lähdetään ajamaan traktorilla, jonka perässä on pellontasauslana. Antti Uotila paimiolaisesta FarmWorksista kertoo, miten laite traktorin hytissä opastaa kuskia.

– Siellä näkyy punaisella, että tästä pitää ottaa ja sinisiin monttuihin viedään. Sen mukana pyörittään. Jos koittaa kerralla ottaa kymmenen senttiä pois, niin siihen jää isompikin traktori paikalle sutimaan.

Notkoisten peltojen tasauslanaus on hyvä investointi tulevaisuuteen.

Teksti ja kuvat: Lassi Lähteenmäki

23.10.2024